

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUNN

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

N:r 3 (422)

Fredagen den 17 januari 1896.

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

9:de årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun ensam ..... kr. 5.— Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5.— Iduns Modet., månadsuppl. » 3.— Barngarderoben..... » 3.—</p>	<p>Byrå: Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.</p>	<p>Redaktör och utgifvare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris 15 öre (lös:n endast för kompletteringar.)</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.</p>
---	---	---	--	--

Adelaïde Ehrnrooth.

Sjuttio år fyller i dag, den 17 januari, den finska kvinna, hvars namn läses här ofvan, en respektabel ålder i denna de talrika strömningarnas och fejdernas nervösa tid, unnad helt säkert få af representanterna för de yngre generationer, hvilka skola upptaga de äldres arbete, sedan dessa slutat sitt livsvärf. Och dock kunna vi säga, att här ej ännu skönjas spår af ett afstannande, en längtan efter hvila. Om ock kinden fårats och locken gränat, klappar dock hjärtat fortfarande varmt för den sak, hvars framgång hon ägnat nära nog hela detta långa lif, och att tanken ej mist något af sin skärpa, därom vittna de inlägg i dagens mest brännande frågor, dem den aktade författarinnan ända in i senaste tiden gjort, inlägg, hvori — vi våga uttrycket — ungdomsglöden ännu märkbart framlyser.

Efterföljande uttalande skall bättre än något annat karaktärisera fröken A. Ehrnrooths arbete i kvinnosakens tjänst. Dessa ord yttrades af en annan välkänd finsk kämpe för kvinnans frigörelse ur sekelgammalt förtryck, fröken Alexandra Gripenberg vid en fest, som Finsk kvinnoförening 1887 föranstaltade för fröken E.:

»En gång när den finska kvinnans historia skall skrivas,» yttrade hon, »skall häfdatecknaren stöta på stora svårigheter. Han skall bland annat nödgas ur romantiskt uppskrufvade teckningar och sparsamt förekommande tidningsuppsatser i svamlade anda konstruera en bild af de då rådande tänkesätten angående kvinnans ställning.

Men efter medlet af 1860-

talet skall den hand, som i bibliotekens dammiga volymer söker den finska kvinnans spår, allt oftare finna icke blott hennes eko, men äfven henne själf. Han skall finna, att hon från denna tid långsamt, men säkert begynte vakna till insikt af, att en förändring förestode också för henne — att de idéernas frön, som flögo öfver världen, hade nedfallit äfven här, grott och spirat upp. Och han skall tidigast, långt

förr än annorstädes, finna spåren däraf i de skrifter, som bära författaremärket A—i—a. Han skall finna, att den finska kvinnan funnit sin första representant uti henne, som stod bakom detta märke, och att hon aldrig skydde att träda i främsta ledet uti kampen för en rättvis sak.

Men man behöfver icke vara häfdatecknare för att redan nu inse detta. Äfven vi, hennes samtida, hafva lärt att i henne se den första kvinna, som i Finland upptog bördan och äran af att föra sina systrars talan. Vi minnas alla, huru det småningom blef en vana att med hennes signatur förena tanken på ett oförskräckt och outtröttligt arbete för våra rättigheter. Innan en idé får sin offentliga förespråkare, har hon icke blifvit rotfast. Det är kanske betecknande för vårt unga, lifskraftiga folk, som icke haft att släpa på hela bördan af de stora kulturfolkens lärdomar, att kvinnofrågan så att säga vid sitt första uppvaknande hos oss fann ett så klart, så helgjutet uttryck. Ty om man jämför de första uttalandena i A—i—as skrifter med hvad som blifvit skrifvet i kvinnofrågan de senaste åren, skall man emellan dem finna en skillnad endast i formen,

Familjen hvilar på kärleken, och samfundet hvilar på familjen.
Kärleken är alltså det första uti allt.

J. Michelet.

aldrig i krafvet intensitet och klarsynthet. Detta visar oss, att den stora idén i hela sin klarhet uppsteg inom henne, långt innan flertalet af oss ens kommit att tänka på, att vi i främsta rummet voro människor, i andra rummet kvinnor. Nu inse vi det.

Men det är äfven ännu något vi hafva sett och känt. Att gå i första ledet är visserligen godt och väl, men något beror äfven af sättet *huru* man gör det. På skaldens väg stinga törnen bland rosorna. Är den jordmän, ur hvilken han diktar, någon af tidehvarfvens idéer, då äro rosorna tunnsådda. Han nödgas lida, icke blott af sin mänskliga ofullkomlighet att endast svagt kunna återgifva de poesiers förmögeligheter, hvilka te sig så undersköna inom honom själf, men äfven af vissheten att ett människolifs arbete icke förslår till insats i kampen för en idé. Är det en kvinna, som beträdd denna väg, öka sig svårigheterna. Det är en egenhet hos kvinnoaturen — jag vet icke om det är styrka eller svaghet — att hon införlifvar de idéer, för hvilka hon arbetar, med sitt eget jag. Hon upptager ett missförhållande med hela kraften af sitt inre lif och lider därför icke blott kollektivt, utan äfven individuellt. Därtill kommer den ovilja och det klander som alltid blir hennes del, då hon icke nöjt sig med att på afstånd åse tidsböljornas kamp, utan modigt uthärdar stänket af dess skum — stundom äfven deras smutsvattnen. Det är mänskligt, om mången kvinna blifvit utsliten och bitter under den allmänna opinionens pilregn. Att helbrägda genomgå det är att äga en stark tro på sanningen och rättvisan i sin idé, hvilken man gifvit sitt arbete, ringa egenkärlek och ett hjärta, mäktigt af stor själfuppoffring och kärlek.

Fröken Ehrnrooth, ni har visat, att man ett helt lif kan kämpa emot missförhållanden och dock bibehålla hjärtats barnasinne. Ni har i ett af edra arbeten sagt, att vi människor ofta glömma det stora vi äga, för det lilla, vi förlora. Ni har själf varit ett exempel på, att vi dock icke alltid göra det. För den intelligens och det skarpsinne, hvarmed ni så länge fört vår talan, kunna vi icke tacka eder. Därför tillkommer äran Honom, som gaf eder dessa gåfvor. Men vi kunna känna och uttrycka vår erkänsla för den hjärtats värme, hvarmed ni kämpat och fortfarande kämpar för oss.»

Hvad fröken E:s verksamhet i nu anfördd afseende beträffar vilja vi ännu tillägga, att hon var den första finska kvinna, som dristade framkomma med åsikten, att kvinnan borde bli läkare. För att bringa denna tanke närmare dess förverkligande lade hon grunden till en stipendiefond för Finlands kvinnliga medicinstuderande. Denna fond bär namn af »Rosina Heikels stipendiefond».

Fröken E. har, utöfver hvad vi redan nämnt, jämväl på mångfaldigt annat sätt verkat i det allmänna tjänst, och de fattiga och vanlottade hafva i henne städse räknat en varm vän och hjälparinna. Sålunda har fröken E. under en lång följd af år på ett utmärkt sätt skött sekretärsbefattningen inom Helsingfors fruntimmersförening; vid särskilda välgörenhetstillställningar och andra för det allmänna bästa anordnade festiviteter, senast till förmån för de blinda i fjol, har hon lämnat sin benägna medverkan och därigenom i ej ringa mån bidragit

till företagens fromma. Äfven djurskyddsarbetet räknar i henne en varm väninna.

Sitt förnämsta inlägg till kvinnoakens fromma har hon de senaste åren gjort såsom medlem inom den senare än Finsk Kvinno-förening tillkomna »Unionen, kvinnoaksförbund i Finland», samt genom spirituella, ofta bitande uppsatser i dagspressen. Bland frågor, hvilka hon på senaste tiden särskildt behandlat, är den om den legaliserade prostitutionen, om vigselformuläret m. fl.

Såsom skriftställarinna intager fröken E. en framstående plats inom vår litteratur; särskildt genom sina spirituella skildringar från sina många och långa resor både i Europa, Asien och Afrika har hon förskaffat sig ett uppburet namn. Den röda tråden i fröken E:s författarverksamhet är och förblir förbättrandet af kvinnans ställning i samhället. Vi uppräknar här några af hennes arbeten: *Sagor och minnen* (med förord af Z. Topelius) (1863), *Julklapp för barn* (1865), *Familjen Värnsköld* (1866), *Gråsparsven, nytt och gammalt på vers och prosa* (1868), *Dagmar, en hvardagshistoria* (1870), *Tiden går och vi med den* (1878), *Hvardagslivets skuggor och dagar*, de omnämnda rese-skildringarna m. m. samt nu senast *Höstskörd, reseminnen och noveller*, hvaraf inkomsten tillföll den storartade penninginsamling, föreningen »De blindas vänner» härstädes anordnat.

Lägga vi härtill ännu, att hon i talrika kalenderar, tillfälliga publikationer, barntidningar och illustrerade blad lämnat värdefulla bidrag med det kända märket A—i—a, måste hon, som redan sagdt, äfven såsom skriftställarinna skattas högt. Äfven till Iduns spalter har, som dess läsarinor känna, hennes bidrag då och då funnit väg.

Fröken Lovisa Adelaide Ehrnrooth är född den 17 januari 1826 å Seesta gård i Nastola. Hennes föräldrar voro generalmajoren och divisionschefen för finska militären Gustaf Adolf Ehrnrooth och Johanna Christina von Platen. Sin uppfostran åtnjöt hon dels i hemmet, dels i friherrinnan v. Rosens flickskola i Helsingfors. Af utmärkelser, som kommit fröken E. till del, må bl. a. nämnas, att hon utnämns till officer af Franska akademien samt kallats till hedersledamot i Universal-fruntimmersföreningen i Paris.

Vi kunna ej bättre avsluta detta biografiska utkast än med följande ord, yttrade i tidningen Hufvudstadsbladet af författaremärket E. N. (Emil Nervander) vid hans anmälan af fröken E:s senaste arbete *Höstskörd*: »Lycklig den ande, som årens börda ej kan böja att vemodigt skåda endast tillbaka till den gamla, goda tiden, utan som har spänstighet kvar att städse sända varma, glada blickar framåt i kapp med generation efter generation och ej sällan i spetsen för dessa. Mätte denna rika, åt förverkligande af vackra idéer ägnade lefnad ännu länge få njuta af själens vårsol, då kan författarinnan, om än ålderdomen bryter rösten, tillämpa på sig Franzéns vackra ord, då han af en dagens kritik anvisades tystnadens ålder:

Om för den gamle skaldeyrän
är med sitt sköna spel förbi,
han dock vid hjärtat lägger lyran,
att det må ljuda än däri.»

Helsingfors i jan. 1896.

V Lindman.

Fruset skum.

Är detta hafvet? — Tyst och kallt och glatt?

Jag känner det ej mer!

Jag minns det sist en mörk november natt,
Då månen blek bland rifna skyar satt
Och såg på jorden ner;
Då vågorna som vilda hundar tjöto,
Och stormens händer skogar sönderbröto.

Nu ljuda inga skri kring skär och strand,
Förstummad är dess röst,
Och isen lagt sitt silfverblanka band
Så ljust och lätt, och dock med järnhård
hand,

Kring hafvets breda bröst.
En enda isig vinternatt det kräfdes,
Och lifvets stora strid i döden kväfdes.

Men långt där ute kring ett naket skär
En snövit sjöskumsfrans,
Till is förstenad, ännu vittne bär
Om lifvets kamp, som maktlös hejdats här
Mot hårda stenars krans.
Af en förtrollning träffad död den hänger
Och som i ångest fast vid branten klänger.

Jag ser därpå, som väntar jag hvar stund,
Att den skall sjunka ned
Och lyfta sig igen om en sekund
Och stänka fräsande kring klippans grund,
Hvitskummande och vred...
Men vinterns stora vaggång hafvet söfver,
Och tunga bördor vandra tryggt däröfver.

Så sofver själen ock, när sorgen trött
Sig vaggat själf till ro;
Likt skummet där, som skärets stenar nött,
Så donna tankarna, som smärtan födt; —
Men skall man dödens stränga anlet tro?
Nej, om en vinternatt kan lifvet släcka,
En vårdags sol kan det ur döden väcka!

Ellen Lundberg,
f. Nyblom.

Nyfikna barn.

Det var då fägningsamt, att någon finnes, som kan sjunga ut om barnungars odrägliga nyfikenhet, torde någon utbrista, när han ser titeln på denna uppsats. Den som så tänker, blir dock svårigen besviken, i fall han gör sig besvär att ögna igenom följande rader. Ty här gäller det att ta en stor kategori af s. k. nyfikna barn i varmt försvar.

Taga nyfikna barn i försvar!

Ja, sådana barn som äro vakna, intresse-rade, vetgiriga. Men detta är ju något helt annat än att vara nyfiken. Ja visst är det så, men olyckan är att dessa goda egenskaper oupphörligt förblandas just med egenskapen nyfikenhet och behandlas därefter.

Barns begär att veta, hur en sak är beskaffad, hur man bär sig åt för att åstadkomma det eller det resultatet, hvad det

hur hon bäst skall kunna ställa rättfällan för sin ogifte kusin. Och då gillar hon opp locket så fint och sätter ett riktigt välluktande bete på kroken och ställer sig själf på lur med de rysligaste hämndtankar mot alla världens män i hjärtat...»

»Å, hvilken hemsk teori!» utropade flere af damerna.

Men den gamle härads höfdingen, som kommit in och oförmärkt åhört notariens tal, tog den hemske teoretikern i kragen och sade barskt:

»Sitt nu inte här och prata gallimatias, utan kom och tag ett glas med mig. Jag som haft gumba i fyrtio år, måtte väl känna kvinnorna bättre än ni ungtuppar. Jag skall säga dig, hvarför de styra till partier. Det är därför, att de ska' något ha att tjattra om.» Och under allmänt skratt försvann den gamle herrn, hållande notarien under armen.

Hj. Cassel.

Falska läror smyga kring i tiden,
Deras stämma blir i stormen spord.
Lyssna till, förrän din dag är liden,
Hvilken framtid bädas för vår jord.
Höj din röst, när mörkrets väfnad spinnes,
Strid för dygd och sanning! Seger vinnes
Ofta af ett enda manligt ord.

A. A. Grafström.

Iduns läkarartiklar.

(Eftertryck förbjudes.)

VII.

Om menstruationen och dess hygien.

Af

Doktor *Karolina Widerström*.

Kroppens vård och omsorgen om dess normala utveckling tilldraga sig i våra dagar ett allt större intresse. Och med rätta, ty en frisk själ trifves bäst i en frisk kropp.

En period, som af kvinnan särskildt förtjänar uppmärksammas, då det gäller bevarandet af hennes hälsa, är menstruationsperioden.

Menstruationen är det synliga fenomenet af en periodiskt stegrad livsverksamhet hos könsorganen. Vid tidpunkten för en menstruation inträda nämligen dessa i ett tillstånd af stark blodöfverfyllnad. Inverkan häraf inom lifmodern blir den, att blod så att säga silar igenom kärlväggarna och tvärs igenom slemhinnan uttränger på dennas yta. Från lifmoderns inre fortskaffas blodet sedan genom dess halskanal, genom slidan och ut ur kroppen. Samtidigt med detta fenomen från lifmodern pågår emellertid ett annat — och det viktigare af de två — inom äggstockarna. Ett af deras många ägg bringas nämligen till följd af blodöfverfyllnaden till mognad, vägen till det lilla rum, uti hvilket det legat inneslutet, brister och det slungas ut ur äggstocken — för att sedan vandra in i en af äggledarne och genom denna in i lifmodern. När organen på så sätt så att säga urladdat den spänning, i hvilken blodöfverfyllnaden försatte dem, går denna tillbaka och de inträda i en relativ hvila, tills nervsystemet — organismens klocka — på gifven tid ånyo manar fram den nyss beskripta blodöfverfyllnaden.

Det ligger mycket nära till hands att antaga, det detta tillstånd af blodöfverfyllnad skall göra dessa organ vid sagda tidpunkt synnerligen känsliga för snart sagdt alla möjliga inflytelser. Blodöfverfyllnad gör nämligen dels ett organs nervändar känsligare, dels gör den det lättare mottagligt för infektion — för de sjukdomsalstrande mikroorganismernas inverkan. I själfva verket är det ock ett af de säkrast observerade fakta på kvinnosjukdomarnes område, att sjukdomens början ofta kan dateras

från någon menstruationsperiod, under hvilken den sjuka utsatt sig för någon skadligt inverkan faktor, hvilken vid annan tidpunkt skulle fördragits af organismen, eller för hvilken denna skulle reagerat på annat sätt. Så åstadkommer t. ex. ett för långvarigt kallt bad vanligen blott ett allmänt obehag för några timmar, eller blir följden t. ex. snufva eller reumatiska smärtor. Taget under menstruationen bringar det däremot ofta denna att stanna och framkallar en mer eller mindre allvarig, kortvarig eller för lång framtid bestående, inflammation i lifmodern eller äggstockarna.

Det är därför tydligen af stor vikt, att kroppen under menstruationsperioden skötes på ett rationellt sätt, att omsorg ägnas åt att lyda de bud, naturen gifvit för denna period.

Hos äfven den friskaste kvinna gör sig under denna period, i synnerhet i dess början, ett utprägladt behof af hvila gällande. Vidare är känsligheten för temperaturväxlingar större och kroppen har större behof af värme. Lynnet är känsligt och mera stämtdt för sorg än glädje.

Med stöd af dessa symptom och med tanken fäst på könsorganens tillstånd under menstruationen komma vi osökt till följande regler för förhållandet under denna period:

Alla mera betydande kroppsansträngningar böra undvikas. Mot denna regel syndas ganska ofta. Så kan mången ung dam dansa en hel natt på en bal, utan att akta på sin tillfälliga kroppsliga svaghet. Och dock är under denna period dansen ett bland de farligaste nöjen hon kan deltaga uti, ej blott på grund af den öfvermåttan häftiga och långvariga kropps rörelsen, utan ock genom det sinneas rus, som är nästan oskiljaktigt från dansen, samt genom de starka temperaturväxlingar, som den dansande så ofta — och så gärna — utsätter sig för.

Äfven långvariga och häftiga ridter, skridskoturer och långa promenader böra försakras under menstruationen; så ock annat sport, äfvensom friskgymnastik. Mera ansträngande kroppsarbete bör inskränkas, särskildt när det tar i anspråk de nedre kroppsdelarna, t. ex. sömnad på maskin.

För den kroppsarbetande kvinnan kan det nog mången gång vara svårt att tillbörligt skona sin kropp under menstruationsperioden. Lyckligtvis är emellertid hennes fysik just genom arbetet mera härdad, så att en blott minskning i arbetet för henne kan utgöra tillräcklig hvila. Men denna relativa hvila bör hon ock med nödvändighet unna sig; hon må ej anse den som pjosk, utan betrakta den som en plikt mot sin hälsa. I grunden vinner äfven arbetet därpå, i det att arbetsdugligheten bättre och längre bibehålles.

Förkylningar böra sorgfälligare än eljes undvikas under menstruationsperioden. För detta ändamål är det af vikt, att beklädnaden verkligen skyddar kroppen mot köld, särskildt underlifvet. Det tillfälliga större behofvet af värme bör tillgodoses genom en för tillfället något varmare beklädnad. Särskildt är detta nödvändigt, om man ej kan undgå att utsätta sig för köld, t. ex. vid arbete under bar himmel eller i dragiga lokaler, vid långvarig åkning under den kalla årstiden i öppen vagn.

Till detta kapitel hör frågan om bad under menstruationen. En härdad kropp fördrager visserligen ett kort kallt bad äfven under denna period, men de mindre härdade, d. v. s. de flesta, göra klokt uti att då undvika såväl kalla som varma bad. En annan sak är det däremot med den lokala renligheten; denna är vid detta tillfälle ännu viktigare än eljes. Man förstår aetta lätt, då man betänker, dels att

det afgående blodet är ett det bästa odlingsmateriel för bakterier, dels att organens blodöfverfyllna tillstånd gör dem svaga gent emot dessa små farliga fienders menliga inverkan. Ordentliga rentvättningar af ytterdelarna böra därför göras en till två gånger om dagen, med ljumt vatten och tvål (använd ej svamp eller tvättvante härtill!), och torkning ske med ren duk. Stoppdukarna böra vara väl rena och bytas minst lika ofta som rentvättning sker.

Angående stoppdukar hör man ofta undras, dels om de äro hälsosamma plagg, dels af hvad konstruktion och material de böra vara. Frågan om deras lämplighet sammanhänger med den om öppna eller slutna kalsonger. Det påstås af somliga, att luft är fria tillträde till underlifvet skall vara så särskildt hälsosamt. Sant är ju ock, att tillsålade plagg bli mindre ohälsosamma ju mindre de täppas till. Men hålles detta kroppsparti rent genom tvagningar och bytas plaggen tillbörligt, är det blott till yttermera stor fördel för hälsan, att plaggen ock äro så beskaffade, att de skydda för köld. Stoppdukarna bli således ock lämpliga plagg, om de uppfylla vissa villkor. Främst af dessa är det, att de anbringas fullkomligt rena. De böra därför ej bestå af flere med hvarandra sammansydda tyglager, ty då äro de svåra att väl rengöra, och de torra långsamt, hvarvid förskämning ytterligare uppstår i deras inre. Ett enkelt stycke tyg, blott sammanviket till huru många lager som önskas, är däremot lämpligt. De böra vidare lätt suga upp vätskor och få ej skafva; böra därför vara af mjukt tyg, bäst taget på snedden. Ett material, som i synnerhet på resor är fördelaktigt, är renad vadd, hvaraf klippas lämpligt långa och breda stycken, af den tjocklek som är af nöden; i hvardera ändan klipptes ett hål, hvori kan inträdas ett elastiskt band, som sedan fästes vid en linning kring midjan. Vid ombyte bränner man upp den använda vadden. För öfrigt äro flere olika »menstruationsbandager» uppfunna. Så t. ex. är ett, förfärdigadt af den för sin goda uppsugningsförmåga kända trämassan, insydd i gas och preparerad med sublimat för antiseptikens skull. De äro utan tvifvel förträffliga och kunna ej annat än förordas; bli dock i längden något dyrbara, då hvarje trämasseskudde förstöres efter användningen. Hvad antiseptiken beträffar, så kunna vi på detta område tillämpa erfarenheten från den moderna sårbehandlingen, som lär, att renlighet, systematiskt och noggrant genomförd, är viktigare än alla antiseptiska medel, och att man i många fall reder sig fullkomligt utan dylika.

En gammal rätt inbiten fördom är, att man ej bör byta linne under pågående menstruation. Förmodligen har den sin grund dels i sparsamhet, dels i fruktan för förkylning. Ett fuktigt och kallt linne vore tvifvelsutan under denna period än mera olämpligt än eljes att sätta på sig, men ett väl torrt, uppvärmdt plagg bör ej blott icke vara skadligt, utan i renlighetens och därmed, såsom nyss framhållits, i sundhetens intresse, bör detta plaggomskifte, då det för öfrigt behöfs, vara synnerligen fördelaktigt.

Att vid de lokala tvättningarna kroppen ej bör onödigtvis blottas och utsättas för förkylning, är ju gifvet. Oseden hos många kvinnor att vid sin toalett morgon och afton promenera omkring, i det närmaste afklädda och barfotade, borde åtminstone under denna period bannlysas.

Vi nämnde nyss, att lynnet under menstruationen är mera känsligt, mera stämtdt i moll, liksom å andra sidan sinneshörelser kunna direkt inverka på menstruationen. En häftig

förskräckelse kan bringa menstruationen att afstanna och kan t. o. m. komma den att uteblifva för lång tid; oro och fruktan kunna ofta framkalla densamma på olaga tid. Konsekvensen borde vara, att man skulle söka undvika sinnesrörelser, särskildt under menstruationen. Till en viss grad är detta måhända utförbart — alltid åtminstone eftersträfvärdt.

Men är tillbörlig skötsel under själfva menstruationen af vikt för dennas normala förlopp, så är en motsvarande lämplig skötsel under mellantiden det icke mindre. Gif den uppväxande flickan tillfälle till en sund och allsidig kroppsutveckling, genom lekar, gymnastik och lämpligt kroppsarbete, och härda hennes hud- och nervsystem genom bad och vistelse i friska luften, och hennes första menstruation skall i regel infinna sig utan sjukliga symptom. Må sedan den unga kvinnan fortsätta att ägna sorgfällig vård åt sin kropp, att på tiderna mellan menstruationerna yttermera öfva, stärka och härda den, den kroppsarbetande kvinnan ock särskildt att gifva öfning åt de vid arbetet försummade kroppsdelarna — och dessa alltför vanliga menstruationsrubbingar och plågor under menstruationen och denna öfvermåttan känslighet under denna period, hvilka förbittra en så stor del af många kvinnors lif, skola förekomma hos allt färre af vårt släkte.

En inbjudning till vårt lands konstnärer.

Iduns redaktion har i dessa dagar utfärdat samt inom konstnärskretsar låtit sprida en så lydande inbjudning:

Härmed inbjudas ärade konstnärer att deltaga i en täflan om en teckning till omslaget för *Iduns julnummer 1896*.

Teckningen skall vara afsedd att utföras i fem modellerade färger.

Omslagssidans storlek: Höjd 35,4, bredd 26,8 c.m.

I kompositionen böra inrymmas orden: *Iduns Julnummer 1896 — Utgifvare: Frithiof Hellberg*.

Segraren bland de täflande erhåller för sin teckning ett pris af **tre hundra (300) kronor**, men är då skyldig att sedermera utföra teckningen så, att den bäst lämpar sig för reproduktion. Af öfriga inlämnade teckningar äger *Iduns Redaktion* företrädesrätt till dem, hon efter särskild öfverenskommelse med konstnären anser sig vilja inköpa.

Teckningar, som äro afsedda för täflingen, skola vara inlämnade till *Iduns Redaktion, Stockholm*, senast den 15 nästkommande februari och å omslaget bära påskriften »*Iduns Julnummer*». Hvarje teckning bör för öfrigt vara försedd med signatur eller motto och namnsedel. De förslag, som ej kunna användas, få återhämtas under maj månad.

Stockholm den 9 januari 1896.

För *Iduns Redaktion*
Frithiof Hellberg.

Min konst.

Af *Eleonora Duse*.

Till *Zacconi** kom en dag en läkare, som hade sökt upp honom blott för att fråga, om han endast spelade sina roller, eller om han också kände dem, och *Zacconi* hade svarat: »Om jag känner? Tänk er — efter första akten af *Dostojewskis* »Andras bröd» är det mig, som vore jag gammal — förskräckligt gammal, gammal ända in till det innersta djupet af min själ och min kropps mest fördolda tågor». En kritiker, en mycket framstående kritiker, skeptisk som alla kritici, har skrattat åt dessa ord och menat: »Den kära *Zacconi*, han behöfver då sannerligen inte posera...!»

O, detta skratt! ... — O, dessa ord! ... — Hur ondt ha de icke gjort mig! ... — Skrattet var tvifvel — sarkasmen ironi — ordalagen öppet, kränkande hån! — Men jag vill bli den store skeptikern en *Paulus*, en *Paulus* som öppnar hans ögon på vägen från *Damaskus*, på det han må se det sanna ljuset.

Ack, I tron alltså verkligen, verkligen att en konstnär ej är något annat än en automat, som hasplar af sina roller, som satte man bara in en annan, en ny vals?

I tron alltså verkligen, att han kan vara än *Othello*, än *Mercadet* — än *Osvald*, än *Armand* — än *Hamlet*, än *Loris*, utan att i sin själs innersta djup fullkomligt lefva med den person, han framställer, i alla hans lidanden och smärtor? — O, hvilken missuppfattning, i hvilken I ären fångne!

Hören — och förlåten mig, om jag är nog oblyg att använda mig själf som exempel. Analysera mig, studera mig, då jag står däruppe på scenen och mina nerver, mina arma sönderslitna nerver skälfa — då mitt blod svallar — mina pulsar hamra och bulta — mitt hjärta slår, som ville det sprängas — och min hjärna tycks mig söndersmulas och upplösas i sin fruktansvärda hyperæsthesi. Studera mig — analysera mig — tag er kritiska sond till hjälp — uppdelat allt i min prestation med edert förstånds tvåeggade lancett, och I skolen se, att jag icke vet, att jag är på scenen, att jag förgäter den sceniska fiktionen, och att jag lefver »verkligheten», att jag icke är »jag», utan allt efter omständigheterna *Magda* eller *Cesarine* — *Marguerite* eller *Mirandolina* — *Cyprienne* eller *Fedora* — att jag skrattar med dem — gråter — svärmar — fråssar — hatar — älskar — kämpar och — förråder; att jag hängifver mig och sätter mig till motvärn — hämnas — förställer mig — rasar mot mig själf och andra — att jag lefver — älskar — dör! I *Fedora* är det verkligen giftet, som bränner i mina inälfvor. Det är lungsot — den tärande, smygande, förfärliga lungsoten, som verkligen kväfver mig i *Armands* armar.

Där på scenen, där bakom rampens ljudrad försiggår det sällsamma — det underbara — det oförklarliga, där blir min natur fördubblad — öfvergår i en annan människa. Och — liksom genom en hypnotisk själfsuggestions trollkraft — som genom inflytelsen af en af dessa drycker, hvilkas hemlighet nedärfts från de gamla thessalierna ända till vår tid genom släktled efter

* *Erneste Zacconi* är Italiens störste nu lefvande karaktärsskådespelare.

släktled — som genom en mystisk gåfva från något högre väsen vibrera alla mina nerver i skälfvande smärta, af äkta, verklig smärta från de lidelser, som storma genom min själ — de vibrera så som eols-harpans strängar för vinden — under hatets andedräkt — under kärlekens smekning — svartsjukans stormilar — vällustens rasande hvirflar — hämnadens — lidelsens — under dödens sakta utandade fläkt...

Sådan är konsten — den sanna konsten, mina vänner, — konsten, som för oss betyder skratt och gråt, jublande lust och fruktansvärda kval — ursinne och martyrskap — vällust och förtviflan — sådan är konsten, som kräfver vårt hjärteblod. Ja, konsten, den härliga, för hvilken jag lefver, och i hvilken jag skall gå under och vill gå under.

Bland våra sjömän i London.

Bref till *Idun*.

London i januari 1896.

Hellregn själfva julaftonen. Du väntar dig så litet af dagen — har ingen julkänsla alls — då du på morgonen reser af med järnväg till *East End*.

När du väl kommit till »*Scandinavian Sailors Home*», vittnar dock allt om, att en stor högtid där står för dörren. Ifriga händer binda guirlander af grönt, andra åter draperar fanor kring väggarna eller sätta upp kulörta lyktor i den stora matsalen, där sjömannens egentliga julafton skall taga sin början kl. 5 e. m. Men blott att få deltaga i själfva förberedelserna tycks för mången vara halfva julglädjen. »Tio år har jag varit till sjöns vid den här tiden», sade en väderbiten timmerman till mig, »och tyckte därför, jag en jul kunde få vara i land.»

Nu äro granarna färdiga, — och hvilka fat med smörgåsar sedan! När så äntligen turen kommer till kaffet med den rikliga »doppen», visa våra sjömän, att de förstå göra all heder åt sven ska hvetebullar, pepparkakor, m. m.

Därpå följde sång samt bön och tal, omväxlande af ingenjör och fru *Velin*. Det var så mycket värma i bådas deras föredrag, — ett förstående af dessa blott alltför ofta lättledda, stora barn, som kom ögon att ömsom tindra, ömsom tåras. Och just att det i främsta rummet vädjades till deras hederskänsla, måste väcka hänförelse, stärka och höja.

»Ni ha uppfört er som gentlemen i afton, gossar, — och utan att vara det är ingen verkligen sjöman. Den, som förra året gick och sålde en skön ylletroja han just fått som julklapp från Sverige, för att få sig några supar, kan inte kallas sjöman. — Tag vara på edra goda namn, så att ni ej heta *Andersson* i dag, *Pettersson* i morgon och *Lundström* i öfvermorgon. Men tag framför allt vara på edra tankar, eders hälsa. — Vänd på slantarna nio gånger och stoppa in dem den tionde, — och ni kan få er en präktig hustru hemma i Sverige, en sådan där med nära nog lika valkiga händer som ni, som inte är rädd att ta' i, då det gäller, och aldrig låter er gå till sjöns igen med hål på byxorna. I en framtid ska' ni helt säkert kunna slå er till ro i er stuga med både piga och ko, om ni bara följer dessa få, enkla råd.»

Nu skulle julklapparna delas ut, och en och en fingo sjömannen komma fram för att få hvar och en sitt lilla paket. Under tiden sjöngo de, som så hade lust, psalmer, — och sedan jag språkade några ord med en här, en där af de väntande männen, stannade jag att lyssna till vår gamla julpsalm: »Var hälsad, sköna morgonstund.» Den sjöngs långt ifrån väl, men det gjorde en godt att se dessa stora »gossar», som själfmant samlats kring orgeln, många i små grupper, för att kunna se ur samma bok. — Ensam närmast orgeln stod en äldre man, som tycktes leda sången. Då den förklingat, vände jag mig till honom med ett par ord, hvarvid han — med af inre ljus strålände blick — upprepade slutorden: »En gång varda *Honom* lika.» Hvad han föreföll rik och lycklig, denne gamle sjöman! Och dock — utom kamp och strid med sig själf hade

och violin, a-dur, hvilken stod på tisdagens program, var ock ett allt igenom gediget och intressväckande verk och kom i hrr *Stenhammars* och *Aulins* besjälade tolkning förträffligt till sin rätt. Bifallet var efter hvarje sats i jämnt stigande. — Som slutnummer gafs en här afvenledes ny stråksxtett af Tchaikowsky, »Souvenir de Florence», d-moll, ett af mästartens allra sista arbeten. Kvartetten var härvid utvidgad med hrr *E. Sundqvist* och *E. Borgstedt*. Äfven denna nya bekantskap mottogs med lifligt bifall, särdeles den vackra adagiosatsen. I ett som allt hade åhörarna odelad tillfredsställelse af sin innehållsrika och omväxlande musikaften.

Fröken *Sigrid Lindbergs konsert* få vi omnämna i nästa nummer.

Herr *Sven Scholander* gifver måndagen den 20 dennes en musik- och Bellmans-afon i Vetenskapsakademiens hörsal. Biljetter säljas i Abr. Lundqvists Hofmusikhandel.

Fru *Eva Nansens konsert* är uppskjuten till den 31 dennes.

Drottning Margheritas skyddsling.

Ur en målarinnas dagbok af Ludwig Salomon.

Öfvers. för Idun af *Philibert*.

Snöffingorna dansa i täta flockar fram för fönstret till min atelier, och jag sitter i gungstolen framför brasan. Bjudningen i afton har jag försakat, ty sedan jag hemkommit från min italienska studieresa, skulle jag helst vilja lefva i djupaste enslighet; om möjligt vore, ville jag också gå omkring med slutna ögon. Sedan jag skådat söderns färgprakt, förefaller det mig ändå, som om jag här beständigt vandrade omkring i dunkel natt. Liksom händelsevis sträcker jag ut handen efter solfjädern, som ligger på det lilla bordet till höger, jag slår upp den och jag utropar ovillkorligen: *O, mia bella Venezia!* En tjusande vy af Dogepalatset och Piazzettan lyser emot mig trots skymningen. Och nu förflyttar jag mig i tankarne tillbaka till sago-staden, jag befinner mig ånyo på den skimrande kanalen, jag vandrar omkring i Markus-kyrkans trolska skymning och jag sitter bredvid min vänliga värdinna, i hvars sällskap jag tillbragte så många behagliga timmar. Ja, jag hör t. o. m. hennes klangfulla röst. Jag sitter ånyo framför henne för att taga afsked, och hon skänker mig ännu en pratstund.

Jag hade sagt henne, att jag önskade taga med mig som minne en solfjäder, prydd med en vy af Venedig — jag hade sett flere sådana solfjädrar i butikfönstren — och nu kunde hon gifva mig det bästa råd:

»En sådan solfjäder bör ni ej köpa annorstädes än hos Concetta, endast hon har verkligt konstnärligt målade solfjädrar af detta slag. Ni skall få se, att det förhåller sig såsom jag säger. Concettas namn är känt i hela Italien. T. o. m. från Neapel får hon beställningar. Jag bör tillägga, att hennes goda ängel, den sköna drottning Margherita, icke så litet bidragit härtill.»

»Ah, drottning Margherita?» frågade jag förvånad.

»Ja, just hon,» tillade värdinnan. »O, drottningen har fin smak. Hon älskar ej det prunkande, utan det verkligt sköna. Med sin vanliga snabba urskillningsförmåga upptäckte hon äfven Concettas talang, och därigenom räddade hon den olyckliga från undergång.»

»Från undergång?» invände jag. »Sade ni icke nyss, att hon förestår en stor, blomstrande affär?»

»Ja, nu gör hon det,» svarade värdinnan, »men hon har varit mycket olycklig. På den tiden kom hon ofta hit till mig för att söka tröst och råd. Huru ofta har hon icke suttit här hos mig och bittert snyftat! Jag var sen gammalt hennes bästa väninna, och därför invigde hon mig i alla sitt hjärtas hemligheter.»

»Ni retar i sanning min nyfikenhet,» utropade jag, »alla hjärtats hemligheter — drottning Margherita...»

Värdinnan log. »Det är ingen stor romantisk tragedi i stil med Lucrezia Borghia eller Caterina Cornaro; då hela Venedig nu känner till saken, så anser jag, att jag kan fritt berätta er den enkla historien, utan att göra mig skyldig till någon indiskretion.»

Min värdinna satte sig bekvämt tillrätta i sin breda korgstol och berättade följande:

»Concetta tillhörde en fattig tjänstemannafamilj. Hennes fader omkom på Canale Grande, då hon var 12 år gammal. Som den lägre klassens ämbetsmän här i Italien uppbära i lön nätt och jämnt så mycket, att de kunna draga sig fram för dagen, så råkade Concetta och hennes moder i stor nöd, då deras stöd borttrycktes. Concetta beslöt nu att lära sig måla. Hon hade länge önskat utbildta sig till målarinna. För detta ändamål tog hon lektioner i målning af den gamle Matteo vid Riva degli Schiavoni och gjorde så snabba framsteg, att hon redan efter ett halft års förlopp kunde arbeta för åtskilliga affärer. Hon bemödade sig dock att alltjämt utveckla sina konstnärliga anlag och gjorde för den skull studier efter naturen i de offentliga parkerna och på ön Lido och arbetade upp sig till en duktig målarinna. Med förkärlek målade hon solfjädrar, såväl med blomsterstycken som med landskapsbilder. Hennes målningar voro ofta så tjusande, så natur-sanna, att jag omöjligen kunde se mig mätt på dem. Naturligtvis fick hon nu många beställningar, men det oaktadt förtjänade hon ej synnerligen mycket. Som vanligt togo uppköparne största vinsten. Emellertid kunde hon, tack vare sin arbetsförmåga, lefva ett någorlunda bekymmerfritt lif tillsammans med sin mor.

Under dessa lugna arbetsår besökte jag ofta Concetta, och om aftnarne promenerade vi tillsammans på Markus-torget och på Piazzettan. Så kom min förlofning emellan, jag fick tusen nya plikter att uppfylla, och jag kunde blott sällan besöka min väninna. Gud Amor passade nu på att göra en ny eröfring. Jag kände den unge man, som vunnit Concettas hjärta: det var en präktig, väluppfostrad ung man, och jag glädde mig i början åt, att Concetta gjort ett så godt val, men snart ställde jag de bittraste förebräelser till mig själf, därför att jag försummat henne allt för mycket på sista tiden; hennes kärlekslycka blef af kort varaktighet och hon fick upplefva många bittra stunder.

Paolo — så hette Concettas trolofvade — hade blott en krent aflönad plats i en lyxaffär på Markustorget och var för öfrigt lika fattig som Concetta. Concettas moder, ett praktiskt anlagd fruntimmer, ville därför på inga villkor ge sitt samtycke till deras förening. »Huru skulle det gå?» sade hon alltid, när man sökte övertala henne att

ge efter i denna sak. Ofta tyckte man, att hennes ord voro rätt hårda, ehuru man inom sig nog måste erkänna, att hon kunde ha rätt. Nå-ja, i alla fall deltog jag lifligt i Concettas sorg.

Mina egna angelägenheter lade ino kort beslag på min tid och mina tankar, jag gifte mig och måste öfverta värdinneskapet här; ni förstår nog då, att jag ej hade någon tid öfrigt för andras affärer. Jag hann ej ens besöka min käraste väninna.

Så en eftermiddag — *table d'hôte*n var just slutad och gästerna hade gått in till sig för att hvila middag — stod jag här och hoplade servietterna, då Concetta inträdde i salen. Då hon fick se mig, skyndade hon, högljudt gråtande, fram till mig. Jag blef att börja med både öfverraskad och bestört, men snart återvann jag fattningen och förde henne till en hvilsoffa. I början var hon alldeles förvirrad, men slutligen lyckades det mig att lugna henne, och nu berättade hon, att hennes moder ville, att hon skulle göra slut med Paolo och gifva sig med en annan. För att slippa ifrån hemmets kvafva tryckande luft, hade hon på sista tiden alltemellanåt brukat gå ut i Stadsträdgården för att studera blom-morna. Rosorna blommade just nu som bäst därute; för öfrigt fanns där alltid en präktig flora.

Under det hon nu satt där, ifrigt upptagen med att teckna och måla, kom ofta fram till henne en ung man, som enst och uppmärksamt betraktade henne. Då han till slut äfven tilltalade henne, blef hon i början orolig och förskräckt, men då han iakttog ett i allo höfligt sätt och då hans accent genast förrådade främlingen — gentemot främlingar är man ju i dylika fall mera obesvärad — så lugnade hon sig åter och svarade höfligt på hans frågor, och så uppstod ett kort samtal dem emellan. Kort tid därefter sammantråffade de ånyo med hvarandra, och under det samtal, som nu följde, anförtrodde han henne, att han var en rik engelsk godsägare och att han nu vistats ett helt år i Italien, under hvilken tid han besökt Florens, Rom och Neapel; nu måste han säga farväl till detta sköna land och resa hem, något som han trodde ej skulle falla sig lätt för honom, trots det att han älskade sitt hemland. Därpå talade han om henne, berömde hennes målningar och ville ha reda på hennes lefnadsförhållanden.

Efter allt detta hade han uppsökt henne i hennes hem, — o, hon hade blifvit alldeles utom sig af förskräckelse, då hon såg hans blonda hufvud dyka upp vid trappan — och formligen friat till henne. Han lofvade, att han skulle inreda åt henne en stor atelier, och rosor det skulle hon få både sommar och vinter! Han begärde ej, att hon genast skulle vara färdig med sitt svar; han skulle komma tillbaka om fjorton dagar, — under tiden ämnade han besöka Dalmatien —, och han trodde fullt och fast, att hon då skulle antaga hans tillbud, och sedan ville han taga henne med sig och genast resa sin väg.

Under det han talade, var hon som förlamad och kunde ej få fram ett ljud; hon hade ej heller märkt, när han gått; hon hade blott hört modern tala vänliga ord —, o, afskyvärdt vänliga ord! — som nästan kommo henne att skrika högt af smärta.

Jag sökte lugna henne med, att det ännu var fjorton dagar till den afgörande stund.

ENEROTH & Co.
Tekniska Fabriken "GÖTA LEJON"
* * * GÖTEBORG.

rekommendera sitt allmänt erkända
LUTPULVER
— fritt från klor —

Lutpulvret begagnas vid lak eller tvätt i stället för bästa och renaste aska. Användningssättet alldeles samma som med vanlig asklut, och
SÄP-PULVER (fritt från klor).

Sparar **penningar.**
— Sparar **arbete.**
— Sparar **kläder** och
— ersätter **såpa** eller **tvål.**

Tandläkare dr Geo. Forssmans nya präparat för tandernas vård: Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandinkur Bendix, Josephson & Co, 11 Regeringsgatan

den, att under denna tid kunde mycket förändras, och att jag ville tala med hennes moder för att om möjligt beveka henne att gifva efter, föröfrigt hade ju, tillade jag sedan, många unga flickor i Venedig blifvit lyckliga genom giftermål med engelsmän. Vid dessa ord skakade hon häftigt på hufvudet, men blef dock allt lugnare och återvann slutligen fullkomligt fattningen; en djup nedslagenhet trädde i paroxysmens ställe.

»Ännu fjorton dagar,» sade hon med klanglös röst och med ett stelt uttryck i sina ögon. »Nå väl, jag vill hoppas allt af denna korta tid, jag vill anropa himlen om hjälp, jag vill dag och natt utgrunda medel till räddning, o, jag vill» — här svek rösten henne; hon tryckte ännu en gång krampaktigt min hand och lämnade rummet.

Och nu kom hennes svåraste tid, efter hvad hon själf efteråt berättat för mig. Dag och natt marterade hon sin hjärna med den frågan: skall jag göra min moder tillviljes och följa den rike främligen, eller skall jag lyda mitt hjärtas maning och blifva Paolo trogen? Moderns långa förmaningstal verkade ofta därhän, att hon beslöt att antaga engelsmannens lysande tillbud; men när hon sedan i den tysta natten satt gråtande på sin bädd och det klara ljudet från Campanilens klockor plötsligt afbröt nattens stillhet, då var all undergifvenhet som försvunnen. »Nej, nej!» ljöd det från djupet af hennes själ, »jag kan icke svika dig, Paolo, och jag kan ej heller lämna dig, du, mitt oförligneligt sköna Venedig!»

Så småningom blef hon dock så utmatad af denna själskamp, att hon blott med möda kunde motstå moderns bevakande föreställningar, och då jag en morgon kom till henne, såg hon så slapp och förstörd ut, att jag ifrigt rådde henne att taga ett stärkande bad ute på Lidoön, ja, jag lyckades t. o. m. förmå henne att genast följa mitt råd. Hon tog sin skissbok i handen och vi gingo ned till ångbåtsbryggan. Under vägen sökte jag gifva hennes tankar en gladare riktning, men hon svarade mig ej. Hon gick bredvid mig liksom en sömnångerska, och då hon stigit ombord på ångbåten och jag tillvinkade henne mitt farväl, nickade hon knappt med hufvudet.

Mitt hjärta blödde, jag fick tårar i ögonen, och jag föresatte mig att ännu en gång allvarligt föreställa Concettas moder, huru sorglig hennes dotters framtid kunde komma att gestalta sig trots all yttre prakt. Under de närmast följande dagarna hann jag dock ej att sätta mitt beslut i verkställighet, ty två stora sällskap från Triest togo im hos oss, och när jag äntligen fick tid att tala med Concettas moder, hade dennas öde plötsligt och på ett oväntadt sätt förändrats.

Då den olyckliga den nyssnämnda dagen for ut till ön Lido, betraktade hon oafvänt det panorama, som mer och mer utbreddes sig för hennes blickar. Hon hade framför sig Doge-palatset, det kupolprydda San Marco, Campanilen och alla de torn, kyrkor och palats, som höja sig öfver husmassorna och spegla sig i det solbelysta vattnet. Det är ju också en syn så skön, att man ej kan uppleta något därmed jäm-

förligt. Ej blott främlingar hänföras där af, äfven vi, som ständigt äro bosatta här, känna glädje och stolthet hvar gång vi betrakta den härliga taflan. På den åter, som står i begrepp att lämna sin födelsestad, verkar den som en hemlighetsfull förtrollning. Det förefaller då, som om San Marco icke ville låta sitt barn draga bort, utan höll det fast med båda händerna.

Äfven Concetta greps af denna hemlighetsfulla förtrollning, och för att frigöra sig därifrån, slog hon upp sin skissbok och började halft omedvetet och nästan drömande att teckna. Alldeles som det föll sig, gjorde hon ett lätt utkast, och utan att hon själf riktigt märkte det, blef det en sällsamt tjugusande bild af Doge-palatset, Piazzettan, Riva degli Schiavoni och den skimrande kanalen, öfver det hela höjde sig en molnfri himmel. Så småningom fördjupade hon sig så i sin teckning, att hon glömde allt annat, och då ångbåten lade till vid ön, gick hon visserligen i land, liksom de öfriga passagerarne, men hon for icke på spårvägen till badinrättningen, utan tog i stället en fotpromenad utmed stranden och slog sig slutligen ned under ett skuggigt träd och började att ånyo teckna. (Slut i nästa n:r.)

Innehållsförteckning:

Adelaide Ehrnrooth; af V. Lindman. (Med porträtt). — Fruset skum; poem af Ellen Lundberg, f. Nyblom. — Nyfikna barn; af Erik. — Hvarför fruar ställa till partier; af Hj. Cassel. — Iduns läkarartiklar. VII: Om menstruationen och dess hygien; af doktor Karolina Wideström. — En inbjudning till vårt lands konstnärer. — Min konst; af Eleonora Iusa. — Bland våra sjömän i London; bref till Idun af Nell. — Från Iduns läsekrets: »Jultomtarne» fest; af Jultomte. — Ur notisboken. — Teater och musik. — Drottning Margheritas skyddsling; ur en målarinns dagbok af Ludvig Salomon. Öfvers. för Idun af Philibert. — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Redigeras af Sophie Linge.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Tusentals sådana fabriceras dagligen. Somliga alldeles värdelösa. Mångas åtminstone imaginära värde ökas genom åldern och betalas då ganska högt.

En filosof för hundra år se'n. Två tidsmoment, det ena kort, Det andra ännu kortare. En farlig sak att leka med och allra mest i pojks händer. Två träslag uti våra parker. En boning för ett hemtamt djur. Hvad björnens tass också plår kallas. Hvad arkitekter måste kunna, Men ock för litet hvar är nyttigt. En halfö uti Svarta hafvet. Hur tyckte räfven rönnbär vara? En uppsats' namn för skolungdomen.

Hvad släpper ölet utur tunnan, men ock tillsluter det därinom? Hvad vintern alstrar, men ej som marn.

Hvad pojken gärna sköta vill. I bagarbo'n man sådant köper. Det damers sed är sådant göra I köpmansboden mer än männens. Hvad uppges i en plötslig fara? En hästens prydnad. Hvad behöfver en män'ska för att kunna tala? Men mycket tal är bara — hvad? Skön sådan känns i hettans kvalm. När man och hustru ha förenats, Hvad äro de för världens ögon?

Ett djur som vi så grymt förtrampa. Hur tråkigt i vår börs det vara! Skogsfågel i de höga fjällen. Hur kallas skolans första klass? Hvad kastar upprördt haf mot stranden? Hvad brukas vid den svarta taflan? Hvad sätter du, när skrift är slutad? S—g.

Charad.

Fastän mitt första flickan redan gifvit, Hon är det hela ej ändå. Till pappa har hon icke ännu skrivit. Med ödmjuk bön om att hans andra få. Men som han älskar varmt sin lilla flicka, Ett tredje om det svar, han då skall skicka, Jag, utan risk, med publicum kan slå. S. L.

Fyrkantsgåta.

a	a	d	e
e	n	n	o
o	r	r	r
s	s	l	t

1) Namn, 2) namn, 3) indelning, 4) adjektiv. Maj.

Ordförvandlingsgåta.

Begynnelsebokstäfverna bilda namnet på en omtyckt humoristisk författare.

Heben löts = Ett träslag, In val = namn på snökskred,

Nuck brins = en stad i Tyrolen, E god bena = bibliskt namn. Liss dalla = maträtt. Rosa nig = en titel. Ge talen = ett adjektiv, Slug häfta = en insekt. Rid nel = en skald, Elma i lust = ett berg i Sverige, Ut ska sönen = en blomma, Eklog = ett djur, Mana dit = ett slags kol, Ren bit = flod i Italien. H. S.

Tabula magica.

1	1	2	3	3
3	4	4	4	4
4	5	5	5	6
7	8	9	9	9
10	10	11	11	12

Omflytta talen i de 25 rutorna, så att sifferaderna — antingen man hopsummerar dem lodrätt, vågrätt eller diagonalt — gifva summan 30. S. L.

Geografisk namngåta.

Nedanstående bokstäfver, rätt sammansatta, bilda 7 ord, hvilkas slutbokstäfver, lästa uppifrån och ned, blifva namnet på ett konungarrike i Europa och begynnelsebokstäfverna, på samma sätt lästa, en stad i det samma riket.

a, a, a, a, a, a, b, b, b, b, b, d, d, d, e, e, e, g, g, h, i, i, i, l, l, l, l, n, o, o, r, r, r, r, r, r, s, t, t, u, w, v, å.

Orden äro: 1) stad i Frankrike, 2) flod i Tyskland, 3) del af Nordame-

rika, 4) hamn på Grönlands västkust, 5) flod i Indien, 6) provins i Portugal, 7) stad på Irland. l. n.

Triangelaritmogryf.

1	a	a	a	a	i
2	i	i	i	m	
3	m	r	r		
4	s	s			
5	v				

1) Ett omtyckt namn, 2) något som kan bringa både sorg och lycka, 3) hvad poeter söka, 4) någonting genomskinligt, 5) ett utrop. Viktor.

Lösningar.

Kapselgatan: Sahara, Skagen, Omsk, Ör (Elfsborgs län), Ingen, Lane, Rom, If, Öre (elf i Lappland), Tidan, Reftele, Var, Isar, Riga, Florens, Kiel, Tibet, Epiros, Itaka, Essen, Maas, Askersund, Kap, Baku, Ball, Kent, Svartsjö, Moss, Brünn, Sorö, Botten (sjö invid Vaberget), Valentia, Kosta, Meran, Prut, Etna, Inn, Bodö, Visby, Essex, Harlem, Born, Ange, Gent, Täng, Balkan, Kanada, Iller, Garda, Korea, Lagan, Arno, Vadstena, Kolding, Skara, Aland, Bastia, Åsa (Halland), Landa (Elfsborgs län), Rosette, Texas.

Aritmogryfen: Fyrsvall — Styrbjörn; 1) fröhus, 2) ynnest, 3) Ramsay, 4) indier, 5) skrubbd, 6) vanilj, 7) Adelsö, 8) lerrör, 9) lagman.

Charaden: Kommenderingen. Länggåtan: Professor; prof—rof—fe—ess—so—or.

HULTMANS Cacao & Chocolad

rekommenderas som den bästa och vitsordas på det varmaste af professorerna hrr Joh. Lang, Seved Ribbing, Nils O:son Gadde, C. J. Ask samt doktor Olof Moberg.